

"Se musiikki niinku vei mut sinne tunteisiin"

Esikouluikäisten lasten ajatuksia ja ohjaajan
havaintoja MusaPeda-toiminnasta

Essi Suontama
Kandidaatin tutkielma
Musiikkiterapian aineopinnot
Syksy 2021
Jyväskylän avoin yliopisto

Sisällys

1. Johdanto.....	1
2. Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat.....	3
2.1. Musiikin vaikutuksia lasten kehitykseen	3
2.2. Lasten musiikillinen ryhmätoiminta.....	4
2.3. Musiikki varhaiskasvatuksessa.....	5
3. MusaPeda-hanke.....	7
4. Tutkimuksen toteutus.....	10
4.1. Tutkimustehtävät.....	10
4.2. Tutkimuksen eteneminen.....	10
4.3. Tutkimusaineisto, tiedonkeruu ja analysointimenetelmät.....	11
4.3.1. Tutkimusaineisto.....	11
4.3.2. Tiedonkeruu.....	11
4.3.3. Aineiston analysointi.....	13
5. Tutkimustulokset.....	14
5.1. Esikouluikäisten lasten ajatukset kokemuksistaan MusaPeda-toiminnasta.....	14
5.1.1. Hymynaama-kyselyt.....	14
5.1.2. Lasten haastattelut.....	17
5.2. Ohjaajan havainnot esikouluikäisten MusaPeda-toiminnassa.....	20
. Taulukko 2. Ohjaajan havainnot.....	21
5.2.1. Osallisuus.....	21
5.2.2. Itseilmaisuu.....	23
5.2.3. Tunnetaidot.....	24
5.2.4. Onnistumisen kokemukset.....	24
5.3. Tutkimustulosten yhteenveto.....	25
6. Pohdinta.....	27
6.1. Tutkimustuloksista.....	27
6.2. Tutkimuksen luotettavuus ja eettiset lähtökohdat.....	28
6.3. Lopuksi.....	31

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos
--	---

Tekijä Essi Suontama

Työn nimi "Se musiikki niinku vei mut sinne tunteisiin" Esikouluikäisten lasten ajatuksia ja ohjaajan havaintoja Espoon kaupungin MusaPeda-hankkeesta

Oppiaine Musiikkiterapia	Työn laji Kandidaatin tutkielma
------------------------------------	---

Aika Marraskuu 2021	Sivumäärä 33
-------------------------------	------------------------

Tiivistelmä <p>Tämä tutkimus on laadullinen tutkimus, jonka tarkoituksena on tuottaa tietoa Espoon kaupungin varhaiskasvatuksessa käytössä olevasta MusaPeda-toimintamallista. Tutkimuksessa selvitetään lasten ajatuksia siitä, miten he kokevat MusaPeda-toiminnan sekä ohjaajan havaintoja asioista, joita nousee esiin tutkittavassa MusaPeda-ryhmästä. Tutkimuksen tavoitteena on osoittaa, että MusaPedan avulla voi varhaiskasvatuksessa musiikillisella pienryhmätoiminnalla työskennellä lasten kasvun ja kehityksen tukemiseksi juuri niissä asioissa, mitkä ryhmässä olevien lasten tarpeista nousevat.</p> <p>Tutkimukseni kohdistuu Espoolaisen päiväkodin esikouluikäisten MusaPeda-ryhmään, jossa on kaksi erityisen tuen lasta sekä kaksi yleisen tuen lasta. Tutkimukseni on laadullinen tutkimus, jossa tutkimusaineisto koostuu kahdesta eri osasta, lasten ajatuksista ja ohjaajan havainnoista. Tutkimusaineisto kerättiin lasten videoavusteisista haastatteluista, hymynaamakyselyistä sekä ohjaajan havainnointimuistiinpanoista. Aineisto tiivistettiin ja analysoitiin sisällönanalyysejä ja luokittelua apuna käyttäen.</p> <p>Lasten näkökulmasta tutkimukseni osoittaa, että lapset kokevat MusaPeda-toiminnan hauskana, tärkeänä ja merkityksellisenä. He oppivat MusaPedassa uusia asioita, saavat onnistumisen kokemuksia sekä aikuisen arvostavaa aikaa ja huomiota. He saavat uusia ystäviä sekä kokemuksen hyvästä yhteishengestä ryhmässä. Ohjaajan havainnoista nousee esille erityisesti neljä asiaa MusaPeda-toiminnassa: osallisuus, tunnetaidot, itseilmaisu sekä onnistumisen kokemukset. Tutkimustuloksissa painottuu lisäksi läsnäoleva, henkilökohtainen, arvostava sekä kiireetön kohtaaminen ja aito nähdä ja kuulla kokemus.</p> <p>Tässä tutkimuksessa MusaPeda-toimintamalli näyttöytyy melko helposti varhaiskasvatuksen arjessa toteutettavana työtapana, jolla voi monipuolisesti tukea lapsen kasvua ja kehitystä.</p>

Asiasanat MusaPeda, musiikillinen pienryhmä, varhaiskasvatus, kvalitatiivinen tutkimus
--

Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto

Muita tietoja

1 Johdanto

Opiskelen musiikkiterapeutiksi Roiha-insituutissa ja työskentelen varhaiskasvatuksen opettajana espoolaisessa päiväkodissa (eli varhaiskasvatusyksikössä). Etsin kandidaatin työlleni aihetta työelämästä ja sopiva tutkimuskohde löytyi omalta työpaikaltani, kun varhaiskasvatusyksikkö (jatkossa vaka-yksikkö) jossa työskentelen, on mukana Opetushallituksen rahoittamassa MusaPeda-hankkeessa. MusaPeda tarkoittaa projektia Espoon kaupungin varhaiskasvatuksessa, jossa toteutetaan musiikkitoimintaa pienryhmissä. Musiikkiryhmillä ei ole musiikillisia tavoitteita, vaan tavoitteet voivat olla esimerkiksi kielenkehityksen ja osallisuuden tukeminen, vuorovaikutustaitojen tukeminen, itsesäätelyn kehittyminen, ryhmässä toimiminen tai kielen oppiminen.

Ilahduin kovasti kuullessani ensimmäistä kertaa MusaPeda-hankkeesta. On hienoa, että musiikin terapeutista ja hoitavaa puolta tuodaan tällä tavalla projektin muodossa myös varhaiskasvatukseen. Yleisesti varhaiskasvatuksessa on ollut tapana järjestää musiikkitoimintaa isommille ryhmille, mutta MusaPedassa toiminta on pienryhmätoimintaa, jolloin lasten henkilökohtainen kohtaaminen musiikin avulla tulee mahdolliseksi. MusaPedassa on mielestäni hienot mahdollisuudet varhaiseen puuttumiseen: siinä voi tukea monipuolisesti lapsen kasvua ja kehitystä sekä oppimisen edellytyksiä: positiivista minäkuvaa, osallisuutta sekä antaa onnistumisen kokemuksia, mitkä ovat kaikki erityisen tärkeitä ja kauaskantoisia taitoja kouluun lähteville, niinkuin toisaalta kaiken ikäisille lapsille. Uskon, että musiikin suuret mahdollisuudet yhdistettynä pienryhmätoimintaan saavat aikaan paljon hyvää varhaiskasvatuksessa.

MusaPedassa tärkeää on jokaisen lapsen henkilökohtainen kohtaaminen ja huomioiminen, lapsen mielipiteiden arvostus ja kuulluksi tuleminen. Varhaiskasvatuksen hektisessä arjessa ja suurissa ryhmissä ei ole aina helppo toteuttaa kiireetöntä ja hyväksyvää ilmapiiriä, mikä on MusaPedan ydintä. Valitsin MusaPedan tutkimuskohteeksi, koska uskon, että se on merkityksellinen työmuoto varhaiskasvatuksessa: melko helposti varhaiskasvatuksen arjessa toteutettava, mutta erityisellä tavalla lasten kehitystä tukeva. Halusin tutkia miten lapset itse kokevat

MusaPeda-toiminnan ja millaisia asioita MusaPeda-ryhmästä nousee lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseksi.

Sopiva tutkimusryhmä löytyi omasta talosta. Ohjasin 15 kertaa MusaPeda-ryhmää, johon valikoitui esikouluopettajan suosituksesta neljä lasta. Kahdella heistä oli erityisen tuen tarvetta ja kaksi lapsista oli yleisen tuen piirissä. MusaPeda-ryhmässä ei ole tarkoitus keskittyä kaikkiin näihin edellä mainittuihin mahdollisiin tavoitteisiin, vaan työskentelyyn nousevat muutamat asiat ryhmässä olevien lasten tarpeista riippuen. Tässä tutkimuksessa selviää, mitkä asiat ovat olennaisia juuri tämän ryhmän toiminnassa. Tutkimusotteeni oli laadullinen ja käytin aineistona sekä lasten näkökulmaa että tutkijan omia havaintoja. Pääasiallinen analysointimenetelmä oli aineistolähtöinen sisällönanalyysi.

Tutkimukseni tavoitteena on myös tuoda varhaiskasvattajille tietoa MusaPedasta, jotta mahdollisimman moni ymmärtäisi MusaPedan hyödyt ja mahdollisuudet varhaiskasvatuksessa lapsen kasvun ja kehityksen tukemisessa ja uskaltaisi myös ottaa MusaPeda-menetelmän käyttöön. Varhaiskasvatuksessa on paljon erilaisia hankkeita ja koulutuksia, joista jotkut jäävät osaksi arkea ja toiset unohtuvat heti, kun projekti päättyy. Tutkimukselleni on tarvetta, koska monissa hankkeessa mukana olevissa päiväkodeissa MusaPedan juurrutustyö on kesken. Uskon, että tuomalla lisää tietoa sekä ylipäättään menetelmästä että sen hyvistä vaikutuksista, voi vaikuttaa MusaPedan käyttöönottoon positiivisesti.

MusaPeda-hanke on ollut koko tutkimukseni ajan siltana yhdistämässä omaa työtäni varhaiskasvatuksen opettajana sekä samaan aikaan opiskelemiani musiikkiterapian ammatillisia opintoja. On ollut mielenkiintoista peilata opinnoissa käsiteltyjä asioita suoraan työelämän haasteisiin, MusaPeda-projektiin ja tähän tutkimukseen.

2 Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat

Musiikki on universaali kieli, jota kaikki ymmärtävät. (Lindeberg-Piironen & Ruokonen 2017, Halme & Vataja, 2011, 33). Musiikki on myös tunteen kieli, joka tarjoaa peilin, johon voi heijastaa henkilökohtaisia merkityksiä, työstää niitä ja oivaltaa uutta (Saarikallio 2020). Musiikki on dialoginen, kokonaisvaltainen ja osallistava toimintaympäristö, joka voi tukea toimijuutta. (Saarikallio & Erkkilä, 2007). Musiikki tavoittaa kokemuksen monet tasot ja on siksi niin vaikuttavaa. Musiikki on sekä kognitiivista että emotionaalista prosessointia. Se on myös motoriikka ja sosiaalisia taitoja (Saarikallio 2020). Musiikin tekeminen aktivoi monia aivorakenteita, jotka osallistuvat kognitiiviseen, sensorimotoriseen ja emotionaaliseen prosessointiin (Koelsch ja Siebel 2005). Musiikin avulla voidaan vaikuttaa niin tunteisiin, tarkkaavuuteen, muistiin, viestintään, motoriikkaan kuin vireystilaankin (Särkämö & Huotilainen 2012).

2.1 Musiikin vaikutuksia lasten kehitykseen

Lasten musiikillisilla aktiviteeteillä on monissa tutkimuksissa todettu olevan laaja-alaisia hyötyjä lapsen kognitiiviselle kehitykselle. Puhutulla kielellä ja musiikilla on paljon yhteistä. Ne ovat molemmat ihmisille luontaisia tapoja ilmaista itseään, ovathan molemmat vuorovaikutuksellista toimintaa (Ruokonen, 2011, 62, 67). Musiikki ja kieli myös koostuvat samanlaisista elementeistä. Musiikin ja kielen yhteys löytyy esimerkiksi rytmin, melodian, äänen keston ja tason, syntaksin ja sointiväriin elementeistä (Patel, 2008, 4–5, 417, Ruokonen 2011).

Musiikkiharjoittelu kehittää lapsen äänneiden tuottamista sekä sanastoa merkittävästi, parantaa lasten fonologista tietoisuutta ja lukutaitoa (Flaunacco, Lopez, Terribili, Montico, Zoia & Schön 2015). Myös sanallinen älykkyys, suunnittelutaidot sekä olennaisen tiedon erottelukyky kehittyvät musiikkitoiminnan avulla. (Jaschke, Honing & Scherder 2018, 1, Linnavalli, Putkinen, Lipsanen, Huotilainen & Tervaniemi 2018, 1.). Nämä tutkimustulokset todentavat pitkäkestoisen musiikin opetuksen positiivisista

vaikutuksista lasten kognitiivisiin taitoihin. Myös leikinomaisella musiikin käytöllä lapsiryhmässä on suurta hyötyä lapsen kielelliselle kehitykselle erityisesti silloin, jos sitä jatketaan useita vuosia. (Linnavalli, Putkinen, Lipsanen, Huotilainen & Tervaniemi 2018, 1.)

Laulaminen ja musiikilliset kokemukset laajentavat lasten sanavarastoa. Musiikin moniulotteisuuden ansiosta uusiin opittuihin sanoihin liittyy myös tunnekokemus, joka on merkittävä apu sanan ja sen tarkoituksen muistamisessa. (Winters & Griffin, 2014, 78, 88.) Myös musiikilliset aktiviteetit 2-3 vuotiaana korreloivat positiivisesti sanavaraston, laskutaidon, tarkkaavaisuuden ja tunnesäätelyn sekä sosiaalisten taitojen kanssa myöhemmin. (Williams, Barret, Welch, Abada & Broughton. 2014.) Erityisen selvästi varhaislapsuuden jaetut musiikkikokemukset auttoivat muutaman vuoden kuluttua sosiaalisissa taidoissa, tarkkaavuuden säätelyssä ja matemaattisissa taidoissa. (Williams, Barret, Welch, Abada & Broughton. 2014.)

2.2 Lasten musiikillinen ryhmätoiminta

Lasten musiikillisessa ryhmätoiminnassa on havaittu olevan kognitiivisten hyötyjen lisäksi positiivisia vaikutuksia sosiaaliin ja emotionaalisiin taitoihin. Säännöllisessä vuorovaikutuksellisessa musiikkitoiminnassa mukanaoleminen lisää positiivisia sosiaalis-emotionaalisia valmiuksia, kuten empatiakykyä (Rabinowitch, Cross & Burnard, 2012). Musiikkiryhmätoiminta edistää myös sosiaalista sitoutumista ja ryhmän yhteenkuuluvuutta, mikä lisää osallisuutta, prososiaalista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja. Lasten yhteinen musiikkitoiminta lisää myöhempää spontaania yhteistyökykyistä ja avuliasta käyttäytymistä ja auttaa myös itsesäätelykykyyn, itsetuntoon ja kouluvalmiuteen (Eerola 2011, Kirschner & Tomasello, 2012, Beatriz 2016). Musiikin vaikutuksesta on myös todettu, että lisätty musiikinopetus luo parempaa luokkahenkeä koulussa (Eerola 2011).

Yhteiset musiikkihetket luovat positiivista ilmapiiriä ja virittävät yhteisöllisyyteen. (Ruokonen 2009). Musiikillinen toiminta yhdessä tuo yhteenkuuluvuuden tunnetta ja kokemuksia. Nämä kokemukset näkyvät monitasoisesti ja kokonaisvaltaisesti (Koelsch & Stegemann 2012). Myös yhdessä laulamisella on suuri merkitys lasten

yhteenkuuluvuuden tunteen kannalta (Sainio, Pajulahti, Sajaniemi 2020). Luova yhteismusisointi tai musiikkiliikunta tuovat esiin lasten sosiaaliset taidot monipuolisesti ja moniaistisesti sekä kehittävät laaja-alaisesti lapsen vuorovaikutustaitoja (Ruokonen 2009).

Musiikkiryhmässä liitytään toisiin yhteisessä rytmissä ja liikkeessä. Samaan rytmiin liittyminen eli sykronoituminen auttaa vahvistamaan tunne- ja myötätuntotaitoja. Toisten liikkeiden peilaaminen ja matkiminen luo yhteyttä liikkujien välillä myös mielen tasolla (Huhtinen- Hilden 2019, Sainio, Pajulahti, Sajaniemi 2020). Synkronoituminen saa lapset tehostamaan yhteistyötään, lisäämään kommunikaatiota ja muiden lasten huomioimista (Rabinowitch & Meltzoff 2017).

MusaPedan pilottivaiheesta tehdyssä tutkimuksessa nousi esille, että musiikillinen pienryhmä varhaiskasvatuksessa antaa lapsille onnistumisen kokemuksia ja väylän itseilmaisuun (Widen 2017, 20). Pienryhmässä tapahtuva musiikkitoiminta antaa myös ohjaajalle mahdollisuuden tarttua lasten aloitteisiin paremmin. Kun jokaisen lapsen osallisuus on keskeistä toiminnassa, lapset uskaltavat kokeilla ja tutkia musiikkia (Huotilainen, 2009, 42).

2.3 Musiikki varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen musiikkikasvatuksen ei-musiikillisia tavoitteita ovat oppimisedellytysten, sosiaalisten taitojen ja myönteisen minäkuvan edistämien. Musiikkitoiminnan avulla ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät ja lapsi saa valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. Musiikkitoiminnan tavoitteena varhaiskasvatuksessa on myös rohkaista sekä kehittää lapsia musiikilliseen itseilmaisuun laulamisen, soittamisen, liikkumisen, tanssimisen, maalaamisen ja dramatisoinnin kautta. Varhaiskasvatuksessa toteutettavalla musiikkikasvatuksella tuetaan siis lapsen kokonaiskehitystä. (Ruokonen 2009, Vasu 2019).

Tärkeää varhaiskasvatuksen musiikkitoiminnassa on saada luotua lapsille onnistumisen ja oppimisen kokemuksia. Lapsen maailmassa musiikki on leikin ja fantasian tila luova, jossa on tilaa erilaisille tunnekokemuksille ja ajatteluprosesseille.

Musiikki toimii myös varhaiskasvatuksen erilaisissa ja monimuotoisissa ryhmissä yhdistävänä toimintamuotona, johon jokainen voi yksilöllisellä tavallaan osallistua. (Ruokonen 2009.)

Luova musiikkitoiminta antaa mahdollisuuden prosessoida ja ymmärtää omia tunteita sekä käsitellä erilaisia kokemuksia. Luovassa toiminnassa voi käsitellä symbolisella tasolla omia kokemuksia (Huhtinen-Hilden 2019). Musiikkitoiminnassa opittu itseilmaisu voi myös auttaa arjessa tarvittavien taitojen oppimisessa (Seppänen, Tarvonen & Linberg-Piironen 2017). Luova ilmaisu, musiikki ja liike ja toimivat turvallisena ympäristönä ja vuorovaikutuksen välineinä. Tämä antaa mahdollisuuden ajattelun ja mielikuvituksen harjoittamiseen. Se myös antaa uusia rakennuspalikoita mieleemme käyttöön. Tällaisessa luovuuden turvallisessa tilassa voi jakaa tunteita, tulla kuulluksi ja ymmärretyksi musiikillisen ilmaisun välityksellä. (Huhtinen-Hilden 2019.)

Pedagoginen sensitiivisyys on tärkeää MusaPeda-ryhmän ohjaamisessa ja keskeinen työväline luovassa toiminnassa vuorovaikutustilanteiden ohjaajalle. Pedagoginen sensitiivisyys on suurelta osin kokemuksellista tietoa, jonka avulla ohjaajan tiedot, taidot ja kokemukset sekä hetkessä saadut moniaistiset ja kokonaisvaltaiset tiedot ohjaustilanteesta muuttuvat pedagogiseksi toiminnaksi (Huhtinen- Hilden 2017). Tärkeää on pedagoginen läsnäolo, kohtaaminen ja luovan prosessin kannattelu. Pedagogisessa sensitiivisyydessä kohtaaminen ja osallisuus nähdään tärkeänä osana musiikin opettamista (Huhtinen- Hilden 2017). Myös musiikilla ohjaaminen kuvaa hyvin musiikkipedagogisen tilanteen moniaistisuutta ja kokonaisvaltaisesti koskettavaa luonnetta. (Huhtinen-Hildén 2012, 227-228.)

3 MusaPeda-hanke

MusaPeda-hanke on varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa tukeva toimintamalli, joka on lähtöisin Espoon kaupungin Kirstin päiväkodista. Kirstin päiväkodissa tehtiin toimintakaudella 2016-2017 koko päiväkotia koskeva pilottihanke: musiikillinen interventio, jonka tavoitteena oli vahvistaa varhaiskasvattajien musiikillista osaamista sekä saada välineitä lasten kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Pilottihankkeessa musiikkipedagogi toimi musiikkiryhmien ohjaajana apunaan ryhmän oma kasvattaja. Tällä tavoin mallittamalla musiikkipedagogi jakoi osaamista talon kaikille kasvattajille. Kirstin päiväkodin pilottihankkeessa toivottiin erityisesti keinoja ja apua tuentarpeisten lasten sekä alueen monikulttuurisuuden tuomien haasteiden ja mahdollisuuksien kohtaamiseen. (MusaPeda-perehdytysmateriaali 2021, Musiikkipilotin helmiä 2017.)

Pilottihankkeen perusteella syntyi MusaPeda-projekti osana Opetushallituksen rahoittamaa Positiivisen diskriminaation hanketta. Marraskuussa 2019 projektisuunnittelija Sanna Nieminen aloitti projektityöntekijänä ja kentällä työskentely päästiin aloittamaan tammikuussa 2020. *"Hankkeessa työskennellään tiiviisti projektiyksiköiden varhaiskasvatushenkilöiden kanssa työpajaperehdytysten ja MusaPeda-toiminnan mallintamisen kautta luoden pohjaa toimintamallin aktiiviseen käyttöön"* (EduEspoo 2021). Ensimmäinen hankekausi päättyi kesäkuussa 2021 ja silloin MusaPeda-toiminta oli aloitettu pilottiyksikön lisäksi 36:ssä Vaka-yksikössä ja 157 lapsiryhmässä. Nämä luvut eivät kuitenkaan kerro sitä, kuinka monessa ryhmässä MusaPeda-toiminta on todellisesti elossa ja osa ryhmän arkea. Uusi hankerahoitus alkoi elokuussa 2021 ja päättyy joulukuun lopussa 2022. Uusi projekti on nimeltään MusaPeda 2.0 ja se on osa Opetus- ja kulttuuriministeriön Tasa-arvo 3 -hanketta. Molempien hankkeiden aikana varhaiskasvatushenkilöstön on ollut ja on edelleen mahdollista osallistua lyhyempiin MusaPeda-perehdytyksiin koko talon työpajaperehdytyksien lisäksi, sekä saada muutakin konsultointitukea projektisuunnittelija Sanna Niemiseltä. (EduEspoo 2021, Nieminen, haastattelu 25.10.2021.)

MusaPeda on toimintamalli, jossa sama, noin neljän lapsen pienryhmä, kokoontuu

säännöllisesti musiikkitoiminnan äärelle. Toiminnan tavoitteita ovat esimerkiksi osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen lapsiryhmässä, vuorovaikutus- ja itsesäätelytaitojen tukeminen, monikulttuuristen lasten suomen kielen oppiminen, itseilmaisun ja kielen kehityksen tukeminen. Musiikilliseen toimintaan voi liittyä ilman sanoja, eli silloin lapsi ei tarvitse kieltä onnistuakseen ja kokeakseen osallisuutta ryhmässään. MusaPedan avulla voidaan näin mahdollistaa kielitaidosta riippumatta kaikille lapselle oppimismahdollisuuksia ja vähentää eriarvoisuutta lapsiryhmissä. Yhdessä MusaPeda-ryhmässä ei tavoitella näitä kaikkia edellä mainittuja mahdollisia tavoitteita, vaan ryhmien lasten tarpeiden mukaan nousee asioita, joihin keskitytään. MusaPeda-menetelmällä on selkeä struktuuri eli pysyvä rakenne, jossa käytetään kuvia ja toiminnallisuutta, elämyksiä ja kokemuksia. (EduEspoo 2021, MusaPeda-perehdytysmateriaali 2021.)

MusaPeda-toimintahetken aikana toiminnan struktuuri on näkyvissä kuvina lapsille. MusaPeda alkaa aina samalla alkulaululla, jossa kohdataan sensitiivisesti ja yksilöllisesti jokainen lapsi. Alkulaulun tavoitteena on luoda turvallinen olo kaikille ja olla lempeässä vuorovaikutuksessa henkilökohtaisesti jokaisen lapsen kanssa. Jokaisen MusaPeda-tuokion lopuksi lauletaan sama loppulaulu: se on tuttua ja turvallista ja samalla selkiyttää rakenteen ja on merkinä MusaPedan päättymisestä. Alku- ja loppulaulun välissä on jotain uutta ja opeteltavaa sekä muutamia tuttuja ja innostavia lauluja. Ihan lopuksi loppulaulun jälkeen on vielä jokaiselle lapselle kunnioittava ja huomioiva yksilöllinen vuorovaikutushetki, jossa kuvataulun avulla keskustellaan päättyneestä MusaPedasta. Punaisena lankana koko MusaPeda-tuokion ajan kulkee ohjaajan sensitiivisyys ja hyväksyvä läsnäolo. (MusaPeda-perehdytysmateriaali 2021.)

MusaPeda-toiminnan on tarkoitus olla matalan kynnyksen toimintaa: jokaiselta aikuiselta jokaiselle lapsiryhmälle ja jokaiselle lapselle. Kaikki tarvittavat MusaPeda-toimintahetken välineet on tarkoitus säilyttää yhdessä korissa helposti saatavilla, jolloin valmisteluun ei kulu paljon aikaa. MusaPeda-projekti tuottaa vaka-yksiköihin paljon valmista materiaalia, minkä voi ottaa käyttöön helposti. Lisäksi materiaalia kehitetään koko ajan kentältä saadun palautteen perusteella. (EduEspoo 2021, MusaPeda-perehdytysmateriaali 2021.)

MusaPeda on Espoon varhaiskasvatuksessa hyväksi havaittu ja helposti arjessa toteutettava musiikkiin perustuva menetelmä jota edelleen kehitetään ja laajennetaan. MusaPedalla voidaan vastata useisiin varhaiskasvatusuunnitelman tavoitteisiin ja se on samalla taide- ja musiikkikasvatuksen menetelmä sekä myös kieli- ja kulttuurikasvatuksen menetelmä. MusaPedassa on mahdollista antaa varhaista tukea lapsille, jotka sitä tarvitsevat. MusaPedassa tärkeimpiä asioita ovat positiivinen, ohjaajan ja lasten välinen, sekä lasten keskinäinen kannustava vuorovaikutus, sensitiivinen kohtaaminen, rohkaisu, kannustus, ilo ja innostus. (EduEspoo 2021, MusaPeda-perehdytysmateriaali 2021, Musiikkipilotin helmiä 2017.)

4 Tutkimuksen toteutus

Tutkimukseni tavoitteena on tuottaa tietoa MusaPeda-toimintamallin käytöstä ja todentaa sitä, miten musiikillisessa piennryhmässä voi tukea monipuolisesti lapsen kasvua ja kehitystä. Toivon, että tutkimukseni vastaisi kysymykseen, kannattaako varhaiskasvatuksessa järjestää MusaPeda-toimintaa. Tutkimuksessa selvitetään pääasiassa kvalitatiivisesti sekä lasten että ohjaajan näkökulmasta, millaisia asioita nousee esiin tutkimukseen osallistuneesta MusaPeda-ryhmästä. Tutkimuksen tarkoituksena on antaa esimerkki siitä, miten varhaiskasvatuksessa voi melko helposti toteutettavalla musiikillisella pienryhmätoiminnalla työskennellä lasten kasvun ja kehityksen tukemiseksi juuri niissä asioissa, mitkä kyseisessä ryhmässä olevien lasten tarpeista nousevat.

4.1 Tutkimustehtävät

Tässä tutkimuksessa on kaksi tutkimustehtävää. Ensimmäinen tutkimustehtävä tuo esille lasten näkökulman ja toinen tutkimustehtävä selvittää ohjaajan havaintoja.

1. Esikouluikäisten lasten ajatukset kokemuksistaan MusaPeda-toiminnasta.
2. Ohjaajan havainnot esikouluikäisten lasten MusaPeda-toiminnasta.

4.2 Tutkimuksen eteneminen

Aloitin tutkimuksen suunnittelun syksyllä 2020 pohtimalla aihetta ja alustavaa teoreettista viitekehystä. Kevään 2021 aikana esittelin tutkimussuunnitelman seminaarissa ja keräsin aineiston: toteutin 15 kertaa MusaPeda-ryhmän, kirjasin omat havainnointimuistiinpanot ja tein hymynaama-kyselyt sekä lasten haastattelut. Syksyllä 2021 tein aineiston analysoinnin ja perehdyin tarkemmin tutkimuksen teoriataustaan. Tutkimus valmistui lokakuussa 2021.

4.3 Tutkimusaineisto, tiedonkeruu ja analysointimenetelmät

4.3.1 Tutkimusaineisto

Tutkimukseni kohdistui Espoolaisen päiväkodin eskarilaisten MusaPeda-ryhmään, jota pidin keväällä 2021 yhteensä 15 kertaa. Ryhmän tapaamiset olivat kerran viikossa ja kestivät noin 30 minuuttia. Ryhmässä oli kaksi erityisen tuen tarpeista lasta sekä kaksi yleisen tuen lasta.

Tutkimukseni on laadullinen tutkimus, jossa tutkimusaineisto koostuu kahdesta eri näkökulmasta: 1. lasten ajatuksista sekä 2. ohjaajan havainnoista. Tutkimukseni on siis osittain lapsilähtöinen ja osittain siinä on myös toimintatutkimuksen piirteitä. Voisikin todeta, että tutkimuksessani on käytössä sekä menetelmä-, että aineistotriangulaatio. Menetelmätriangulaatiossa käytetään eri menetelmiä, kuten tässä tutkimuksessa kvantitatiivisellä tutkimusotteella kyselyä ja kvalitatiivisellä tutkimusotteella haastattelua ja havainnointia. Aineostotriangulaatiossa kerätään yhdessä tutkimuksessa monta eri aineistoa, kuten tässä tutkimuksessa kolme: hymynaamakyselyt, lasten haastattelut ja tutkijan havainnointimuistiinpanot. (Eskola & Suoranta 1998, 69-70.)

Lapsilähtöisessä tutkimuksessa lapsi on aktiivinen osallistuja ja toimija (Dockett & Perry 2007). Toimintatutkimuksessa observoija on aktivoiva ja osallistuva havainnoija, joka yrittää vaikuttaa tutkimuskohteensa toimintaan. (Juuti & Puusa 2020). Lasten ajatuksia tutkin hymynaamakyselyillä sekä videoavusteisilla haastatteluilla. Ohjaajan havaintoja tutkin omista havainnointimuistiinpanoistani.

4.3.2 Tiedonkeruu

Tiedonkeruumenetelminä käytin havainnointia, videoavusteisia haastatteluja sekä hymynaamakyselyitä. Havainnoinnin suoritin kirjoittamalla havainnoituistiinpanot jokaisen MusaPeda-kerran jälkeen. Kirjoitin havainnointimuistiinpanot oman ammattitaitoni pohjalta niin, että jokaiselta havainnointikerralta poimin merkityksellisimpiä asioita ryhmän toiminnasta, jotka liittyivät lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseen. Rajasin havainnoituistiinpanot koskettamaan pelkästään

merkityksellisimpiä asioita aineiston liiallisen laajenemisen estämiseksi. Havainnointini oli strukturoimatonta, osallistuvaa havainnointia, jossa olin vuorovaikutuksessa havainnointikohteiden kanssa ja vaikutin heidän toimintaansa.

Videoin kaksi MusaPeda-tapaamista ja niitä videoita käytin apuna lasten haastatteluissa. Videoavusteinen haastattelu mahdollistaa uusien havaintojen tekemisen tutkittavasta ilmiöstä ja sen avulla voi päästä käsiksi sellaisiin aisoihin jotka muuten jäisivät huomaamatta (Larsen ym. 2008). Valitsin lapsista kaksi haastateltaviksi sillä perusteella, että heidän kielellinen kykynsä riittäisi parhaiten kertomaan omista kokemuksistaan. Anonymiteetin säilyttämiseksi kerron tutkimustuloksissa vain anonymisti lasten ajatuksista määrittelemättä kumpi lapsista on sanonut mitään. Myöskään lasten sukupuolta tai muuta tunnistetta ei ollut tarpeen tuoda esiin, koska tämä tutkimus ei ole case-tutkimus vaan tarkoitus on saada yleisempää tietoa musapedatoiminnasta. Haastattelujen ajankohta oli noin viikko viimeisen MusaPeda-tapaamisen jälkeen. Toteutin haastattelut lasten kiinnostuksen ja aloitteiden pohjalta: katsoimme yhdessä lasten mielestä mielenkiintoisia kohtia MusaPeda-videoista ja keskustelimme niistä. Kysyin myös muutamia spontaanisti tilanteessa syntyneitä kysymyksiä. Haastattelut kestivät lasten keskittymiskyvyn mukaisesti puoli tuntia ja ne tapahtuivat eskaripäivän lomassa erillisessä huoneessa. Nauhoitin molemmat haastattelut.

Hymynaamakyselyt toteutin kahdeksalla MusaPeda-kerralla ennen ja jälkeen MusaPeda-tapaamisen. Tein kyselyt kahdeksalla viimeisellä MusaPeda-kerralla, jotta ryhmän toiminta oli ehtinyt vakiintua ja itse ryhmätoiminnassa ei ollut siinä vaiheessa lasten mielestä enää jännittämistä. Kyselyssä oli viisiportainen hymynaama-asteikko ja lapset vastasivat jokaisella kerralla samoihin neljään kysymykseen. Laadin kysymykset yhdessä tutkimukseni ohjaajan kanssa MusaPeda-perehdytysmateriaalin ja tutkimustehtävien pohjalta lasten ikätaso huomioiden. Kyselyihin vastaaminen toteutettiin MusaPeda-huoneen viereissä huoneissa pöytien ääressä niin, että jokaisella lapsella oli oma rauha vastata kyselyyn eikä näköyhteyttä toisten vastauksiin ollut. Luin yhden kysymyksen kerrallaan ääneen ja lapset vastasivat yhtäaikaa omiin papereihinsa.

4.3.3 Aineiston analysointi

Analysointimenetelminä käytin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä sekä luokittelua. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä aineisto ensin tiivistetään niin, että vain olennaiset osat jäävät jäljelle tai vaihtoehtoisesti aineisto pilkotaan osiin. Sen jälkeen jäljelle jäänyt aineisto ryhmitellään ja käsitteellistetään. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122-126.) Omien havainnoistimuistiinpanojeni analyysissä tein aineiston tiivistämisen etsimällä ensin olennaista ja usein toistuvaa tietoa. Kopioin nämä aineiston olennaiset osat uuteen tiedostoon. Tämän tiivistetyn aineiston ryhmittelin teemoiksi ja muodostin teemoille yläkäsitteet. Näiden yläkäsitteiden alle järjestelin kuhunkin teemaan sopivat aineistosta löytyvät merkitykselliset asiat.

Myös lasten haastatteluissa käytin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Tiivistin haastattelut litteroimalla ne olennaisilta osin. Jätin litteroinnin ulkopuolelle asiat, jotka eivät koskeneet tätä tutkimusta, esimerkiksi kertomukset lomareissuista, harrastuksista tai muista asioista, mitkä eivät liittyneet MusaPedaan. Tämän jälkeen ryhmittelin sisällön teemoittain ja muodostin teemoille yläkäsitteet.

Hymynaama-kyselyiden jokaiseen kysymykseen kertyi yhteensä 33 vastausta. Eli vastauksia neljään kysymykseen jotka tehtiin ennen ja jälkeen MusaPedaan kertyi yhteensä 264. Sijoitin nämä vastaukset taulukko-ohjelmaan ja analysoin niitä luokittelemalla..

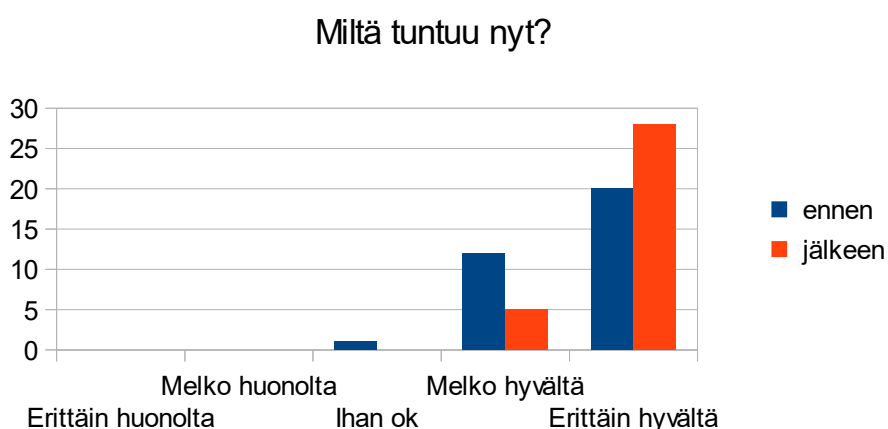
5 Tutkimustulokset

Tässä luvussa esittelen tutkimustehtävien tulokset kahdessa osassa: ensin lasten ajatukset ja sen jälkeen ohjaajan havainnot. Luvun lopuksi teen yhteenvedon tutkimustuloksista.

5.1 Esikouluikäisten lasten ajatukset kokemuksistaan MusaPeda-toiminnasta

5.1.1 Hymynaama-kyselyt

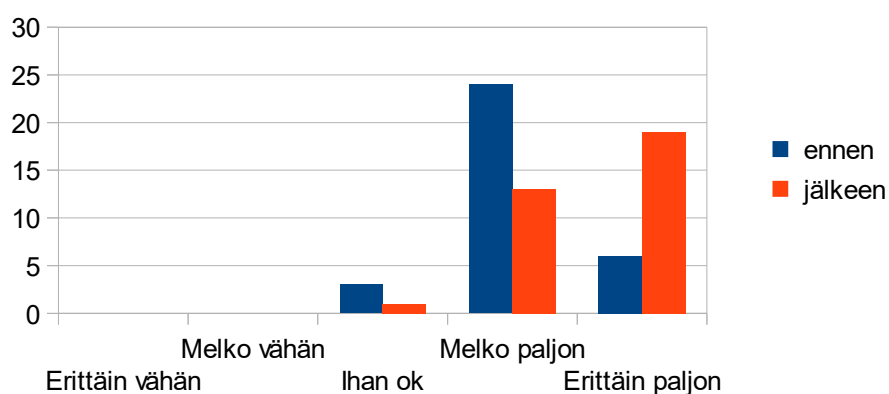
Ensimmäinen kysymys on: *Miltä tuntuu nyt?* Tällä kysymyksellä selvitetään, vaikuttaako MusaPeda-toiminta lasten kokemukseen omasta olostaan. Tämän kysymyksen vastaukset näkyvät kuviossa 1. Lapset vastaavat "erittäin hyvältä" ennen MusaPedaä 20 kertaa ja MusaPedan jälkeen 28 kertaa. Muutosta parempaan oloon siis tapahtuu jonkin verran, mutta huomion arvoista on, että jo ennen MusaPedaä lapsilla on hyvin usein erittäin hyvä olo. Ennen MusaPedaä lapset vastaavat "melko hyvältä" 12 kertaa ja MusaPedan jälkeen 5 kertaa. Tästä voi päätellä, että osa aluksi "melko hyvältä" vastannut on MusaPedan jälkeen vastannut "erittäin hyvältä." Ennen MusaPedaä yksi vastaus on "ihan ok", ja MusaPedan jälkeen näitä vastauksia ei ole yhtään. Eli kysymyksen "miltä tuntuu nyt" perusteella voi sanoa, että lasten mielestä heidän oma olotilansa parani jonkin verran MusaPedan aikana.

Kuvio 1.

Toisella kysymyksellä selvitetään kokevatko lapset, että pienessä MusaPeda-ryhmässä aikuisella on heille enemmän kuin isossa ryhmässä. Kysymys on: *Onko aikuisella ollut aikaa sinulle tänään?* (Kuvio 2.) Tässä kysymyksessä vastausten muutos on selkeä. Vastaukset "melko paljon" laskevat MusaPedan aikana 24:sta 13:sta. Sen sijaan vastaukset "erittäin paljon" nousevat MusaPedan aikana 6:sta 19:sta. "Ihan ok"-vastaukset laskevat MusaPedan aikana kolmesta yhteen. Eli lasten vastauksista käy ilmi, että MusaPedassa aikuisella on heidän mielestään selvästi enemmän aikaa kuin isossa esikouluryhmässä.

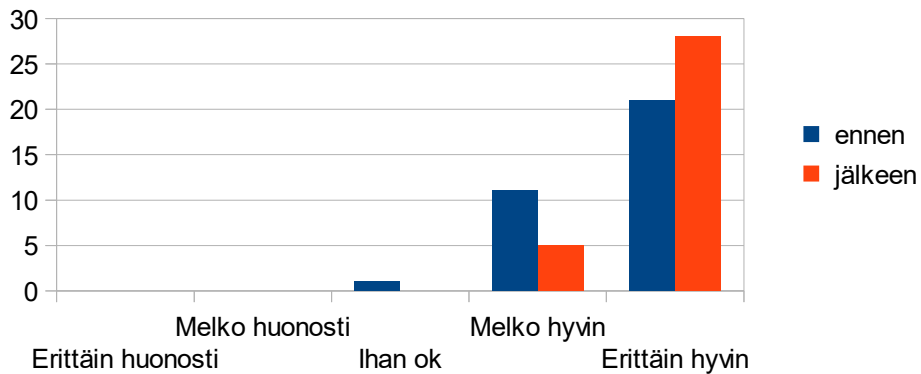
Onko aikuisella ollut aikaa sinulle tänään?

Kuvio 2.

Kolmas kysymys on: *Miten onnistuin tänään?* Tällä kysymyksellä selvitetään, kuinka hyvin lapset kokevat onnistuneensa MusaPedassa ja onko onnistumisen kokemuksilla ollut eroa päivän aikaisempaan toimintaan eskariryhmässä. Vastausten muutos on selkeä, mutta myös ennen MusaPedaä lapset ovat kokeneet onnistuneensa erittäin hyvin (21 kpl) tai melko hyvin (11kpl). MusaPedan jälkeen "Koin onnistuneeni erittäin hyvin" -vastauksia on 28 kpl ja "melko hyvin" -vastauksia 5 kpl. "Ihan ok" -vastauksia on ennen MusaPedaä yksi kappale mutta MusaPedan jälkeen ei enää yhtään. Eli tämän kysymyksen perusteella lapset kokevat onnistumisen kokemuksia paljon jo ennen MusaPedaä omassa ryhmässään, mutta vielä enemmän MusaPedan aikana.

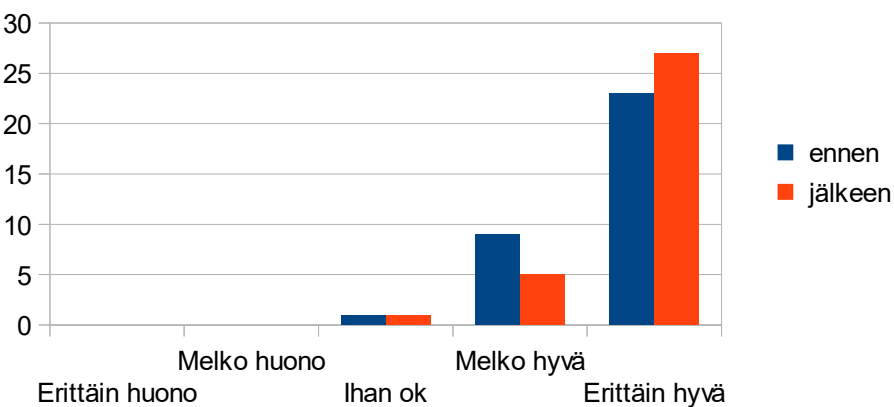
Miten onnistuin tänään?

Kuvio 3.

Neljännellä kysymyksellä selvitetään, mitä MusaPeda-toiminta merkitsee lapsen kokemukselle itsestään. Kysymys on: *Kuinka hyvä tyyppi olet?* Tässä kysymyksessä vastausten parantumista on vähiten, mutta kuitenkin jonkin verran. "Erittäin hyvä" -vastaukset nousevat 23:sta 27:ään ja "melko hyvä" -vastaukset laskevat yhdeksästä viiteen. "Ihan ok" -vastauksia on sekä ennen että jälkeen yksi kappale. Tämän kysymyksen perusteella voi todeta, että lasten kokemus omasta itsestään paranee MusaPedan aikana jonkin verran mutta ei merkittävästi.

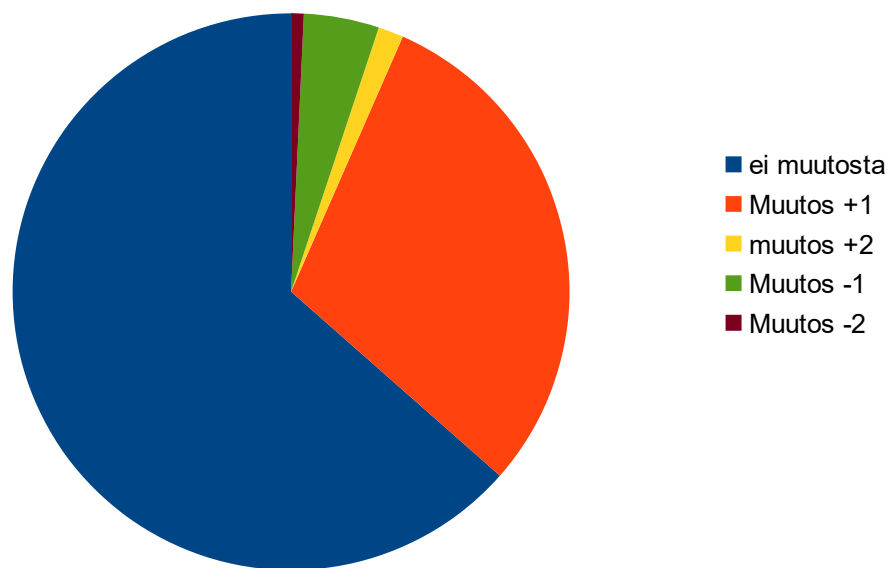
Kuinka hyvä tyyppi olet?

Kuvio 4.

Viidennessä kuviossa selviää kootusti, kuinka monta vastausta muuttuu MusaPedan aikana yhteensä kaikista kysymyksistä. Sininen väri kuviossa kuvaa samana pysyneitä vastauksia. Niitä on vastauksista suurin osa, 87 kappaletta eli 63%. Oranssi väri kertoo niiden vastauksen määrän, jotka muuttuvat yhdellä pykälällä positiivisempaan suuntaan. Niitä vastauksia on toiseksi eniten, 41 kappaletta eli 30%. Ihan huomattava osa vastauksista muuttuu siis yhdellä positiivisemmaksi, mutta niitä on kuitenkin selvästi vähemmän kuin samana pysyneitä vastauksia. Keltainen väri kuvaa vastauksia, jotka muuttuvat kahdella positiiviseen suuntaan ja niitä on kaksi eli 1,5%. Vihreä väri kertoo niiden vastauksien määrän jotka muuttuvat yhdellä pykälällä negatiiviseen suuntaan MusaPedan aikana. Niitä vastauksia on yhteensä kuusi eli 4%. Yksi vastaus eli 0,7% vastauksista muuttuu kahdella pykälällä negatiiviseen suuntaan ja tätä kuvaa kuviossa tumman punainen väri.

Kuinka monta vastausta muuttui MusaPedan aikana?

Kuvio 5.

5.1.2 Lasten haastattelut

Lasten anonymiteettiä suojellakseni en paljasta tunnistetietoja haastatelluista lapsista, vaan käytän heistä ilmaisia lapset tai haastateltavat. Haastatteluissa nousee esille asioita neljästä eri kategoriasta: tunteet, osallisuus, onnistumisen kokemukset ja

yleistä MusaPedasta. Nämä ovat kuvattuna taulukossa 1.

Tunteet	Lasten mielestä MusaPeda auttaa ymmärtämään omia tunteita ja musiikki auttaa tunteiden tajuamisessa. Lapset kuvaavat MusaPedaan osallistumista erittäin positiivisesti. Lapset ovat iloisia ja nauravat paljon katsoessaan MusaPeda-videoita.
Osallisuus	Lasten mielestä MusaPedassa saa uusia kavereita. MusaPedassa on kivaa myös sellaisten lasten kanssa, jotka eivät ole kavereita eskarissa. Lapsista muodostuu yhteinen porukka. Lasten mielestä on ihanaa toimia yhdessä.
Onnistumisen kokemukset	Lapset iloitsevat onnistumisistaan. Laulaminen, soittaminen, tanssiminen ja rytmit tuovat onnistumisen kokemuksia. Lapset kokevat onnistuneensa mielen ja tunteiden ymmärtämisessä.
Yleisesti MusaPedasta	Pienessä ryhmässä on rauhallisempi olla. Stuktuuri on kiva ja lapset seuraavat kuvista toiminnan etenemistä. Lasten mielestä kannattaa järjestää MusaPeda-toimintaa.

Taulukko 1. Haastatteluissa esille tulleet lasten ajatukset.

Tunteet

Lasten mielestä MusaPeda-ryhmä auttaa ymmärtämään paremmin omia tunteita: *"Ymmärtää, että mitä mieli niinkuin tarkoittaa, että niinkun mitä mielessä on. Niinkun että mä tajuun mun tunteet. Se musiikki niinku vei mut sinne tunteisiin ja sit mä niinku tajusin mun tunteet."* Haastatteluissa korostuu selvästi, kuinka hauskaa ja mukavaa MusaPeda-ryhmässä on. Lapset kertovat, että kivointa musapedassa on *"laulaa, leikkiä ja tanssia"*. Katsoessaan videolta ryhmän toimintaa, lapset kuvaavat positiivisia tunteitaan mm. seuraavilla tavoilla: *"Tulee niin iloinen olo kun katsoo ja kuuntelee lauluja."* , *"Oli kiva kun oli pieni ryhmä ja kavereiden kanssa."* , *"Olin innostunut ja iloinen MusaPedassa."* , *"Olin iloinen koska MusaPeda oli hauskaa."* , *"Musapedaryhmä oli todella kiva koska siellä oli kivoja soittimia ja kivoja lauluja."*

Videoita katsottaessa lapset nauravat ja iloitsevat paljon. Lapsia edelleen naurattaa kovasti jotkut hassuttelujutut, heidän mielestään videoita katsoessa naurattaa paljon, koska siitä tulee niin hyvä mieli. Kun katsomme videolta viimeisen kerran laulettua Loppuleija-loppulaulua, käy ilmi, kuinka tärkeä MusaPeda-ryhmä on lapsille ollut. Loppuleijan katsomisesta tulee haikea ja surullinen olo. Haikea siksi, koska ryhmä on ollut niin tärkeä.

Osallisuus

Yhteenkuuluvuuden tunne ja osallisuus nousevat esiin lasten haastatteluissa monta kertaa. Lasten mielestä tuntuu kivalta, että kuulumiset käytiin henkilökohtaisesti rauhassa läpi jokaisella kerralla. Molemmat haastateltavat kertovat, että MusaPeda-ryhmä oli ryhmänä heidän mielestään kiva. Ne musapedaryhmäläiset, joiden kanssa haastateltavat eivät olleet aiemmin leikkineet eskarissa, ovat lasten mielestä kuitenkin MusaPedassa täysipainoisesti osa ryhmää: lasten mielestä yhdessä tekemisessä unohtuu se, että he eivät eskarissa olleet kavereita, eivätkä siellä olleet leikkineet toistensa kanssa. *"MusaPedassa tuntui siltä, että kaikki olivat kavereita."* Yhteinen oma keksitty leikki oli lasten mielestä yhdistävä kokemus ja lapsista tuntuu, että he olivat yhteinen porukka. Molempien lasten mielestä on nyt helpompi suhtautua eskarissa niihin lapsiin, joiden kanssa he eivät olleet eskarissa leikkineet ennen MusaPeda. MusaPedassa syntyi paljon yhteisiä laulettuja leikkejä ja tuttuja lauluja laulettiin muun muassa tanssien. Toinen lapsista kuvailee, miltä tuntui laulaa ja tanssia kaverin kanssa käsi kädessä: *"Kivalta! Todella ihanalta"*

Onnistumisen kokemukset

Lapset tuovat haastattelussa esiin monia eri onnistumisen kokemuksia liittyen laulamiseen, soittamiseen ja tanssimiseen. Muun muassa omien laulujen keksiminen oli lasten mielestä tosi hauskaa ja se tuntuu siltä että *"onnistuin todella hyvin."* Myös soittaminen, rytmit, laulut ja tanssiminen ovat tuoneet monia onnistumisen kokemuksia MusaPedan aikana: *"Opin soittamaan ukulelella ensimmäisen soinnun. Se oli hienoa."* Onnistumisen kokemuksia ovat myös henkiset onnistumiset: *"Onnistuin soittamisessa ja rytmin tajussa. Ja mielen ymmärtämisessä ja laulujen*

tajuamisessa." Toinenkin lapsista kertoo onnistuneensa siinä, että MusaPeda auttoi tajuamaan omat tunteet paremmin.

Muuta MusaPedasta

Lasten mielestä isossa ryhmässä on paljon ääntä ja pienessä ryhmässä on vähän ääntä. *"Siellä on rauhallisempi olla."* Lasten mielestä se on hyvä, että MusaPedassa olivat eri lapset kuin ne, joiden kanssa he eskarissa aina leikkivät. Lasten mielestä aikuisella oli heille enemmän aikaa MusaPeda-ryhmässä kuin eskarissa.

MusaPedan struktuuri nousee esiin haastatteluissa. Molemmat haastateltavat kertovat seuranneensa kuvista MusaPedan etenemistä. *"Mä niinku katsoin aina laulun lopussa mikä tulee seuraavana."* Lasten mielestä struktuuri oli kiva.

Haastattelun lopuksi kysyn lapsilta, kannattaisiko MusaPeda järjestää jatkossakin. He molemmat ovat sitä mieltä että kannattaisi. Perusteluina lapset kertovat, että MusaPedassa on hauskaa, siellä saa uusia ystäviä ja oppii olemaan kavereiden kanssa. *"Koska siellä oli kivaa ja niinku siellä saa uusia ystäviä."* MusaPedassa oppii musiikin tajua ja oppii soittamaan sekä saa keksiä lauluja. Siellä on tilaa sanoa oma mielipide ja voi oppia ymmärtämään omia tunteita ja ajatuksia. *"Koska se on superhauskaa ja siinä oppii paljon musiikin tajua ja oppii soittamaan. Ja siinä vois oppia ymmärtämään mitä oma mielesi haluaa ja oppimaan olla kavereiden kanssa."*

5.2 Ohjaajan havainnot esikouluikäisten MusaPeda-toiminnassa

Ohjaajan havainnointimuistiinpanoista nousee selkeimmin esiin neljä eri osa-aluetta: osallisuus, tunnetaidot, itseilmaisuu sekä onnistumisen kokemukset. Nämä ovat esitelty taulukossa 2.

Osallisuus	<p>Lapsen läsnäoleva kohtaaminen, jossa lapsi tulee kuulluksi ja nähyksi omana itsenään.</p> <p>Lapsen mielipiteen arvostus.</p> <p>Lapsen liittyminen toimintaa ilman kieltä.</p> <p>Rohkaisu, hymy ja katsekontakti.</p> <p>Lapsen yksilöllinen huomiointi.</p> <p>Lasten sitoutuminen toimintaan.</p> <p>Koko ryhmän yhteinen pyrkimys löytää toimiva ratkaisu.</p> <p>Lasten aloitteet ja vaikuttaminen.</p> <p>Kiireetön, lempeä ja hyväksyvä ilmapiiri.</p> <p>Yhteishenki koko ryhmän kesken.</p> <p>Lasten kesken mielipiteiden kuuntelu ja arvostus.</p> <p>Lapsen oleminen merkityksellisenä osana ryhmää.</p> <p>Synkronoituminen.</p>
Tunnetaidot	<p>Tunteiden ilmaisu.</p> <p>Tunteiden nimeäminen.</p> <p>Tunteiden säätely.</p> <p>Tunnemittarin käyttö.</p> <p>Tunnekorttien käyttö.</p> <p>Keskustelua tunteista.</p> <p>Tunteiden käsittelyä musiikin avulla.</p>
Itseilmaisu	<p>Oman tahdon tai toiveen ilmaisu.</p> <p>Oman mielipiteen ilmaisu.</p> <p>Oma luova ilmaisu: tanssi, soitto, improvisointi, laulun keksiminen.</p> <p>Rohkaistuminen uuden ilmaisutavan käyttöön.</p> <p>Ymmärretyksi tuleminen.</p> <p>Kielteisen palautteen puuttuminen tuo rohkeutta itseilmaisuun.</p>
Onnistumisen kokemukset	<p>Ilo onnistumisesta.</p> <p>Kehuminen, rohkaisu ja kannustus.</p> <p>Sinnikäs yrittäminen-onnistuminen</p> <p>Lasten ideoiden hyväksyminen ehdoitta.</p>

Taulukko 2. Ohjaajan havainnot.

5.2.1 Osallisuus

Osallisuus nousee esiin tutkimusaineistosta monipuolisesti eri asioissa. Eniten aineistossa on mainintoja läsnäolevasta kohtaamisesta, nähyksi ja kuulluksi tulemisesta. Tätä yksilöllistä kohtaamista ja huomioimista tapahtuu MusaPedassa koko ajan, mutta erityisesti joka kerralla toistuneessa alkulaulussa "*Mitä kuuluu xxxx liiooliiooli.*" jolloin lapset saavat jokainen vuorollaan oman tähtihetkensä: he kertovat

tunnekortteja apuna käyttäen kuulumisiansa joita lauletaan, he saavat valita soittimen, jolla soittavat mukana ja muut ryhmäläiset taputtavat tervetulotaputukset. Alkulaulutilanteeseen liittyy aina myös rohkaisua, hymyä ja katsekontaktia, joita esiintyy aineistossa myös muissakin kohdissa. Lapsen yksilöllisen huomioon perusta on alkulaulussa, vaikka yksilöllistä huomiointia tapahtuu myös monessa muussa kohdassa, kuten esimerkiksi valintatilanteissa, oman laulun keksimisessä ja loppukeskusteluissa. Yksilöllisen kohtaamisen tarkoituksena on tuoda jokaiselle lapselle vahvasti viestiä siitä, että jokainen lapsi on tärkeä ja jokaista lasta arvostetaan omana itsenään.

Tutkimusaineistosta käy ilmi, että lapset ovat olleet alusta alkaen erittäin sitoutuneita MusaPeda-toimintaan. He tulevat tapaamisiin innokkasti, ovat motivoituneita tehtäviin asioihin sekä puhuvat seuraavasta kerrasta innoissaan. Lasten keskinäinen yhteishenki paranee kevään kuluessa. Tutkimusaineistosta selviää, että ensimmäisillä MusaPeda-kerroilla ryhmässä on monisyistä keskustelua muun muassa istumapaikoista ja lapset vierastavat toisiaan. Viimeisillä MusaPeda-kerroilla ryhmä on hitsautunut yhteen ja toiminta on saumatonta yhtenä porukkana niin, että jokainen tuntee kuuluvansa ryhmään ja kokee kavereiden hyväksyntää. Tämä näkyy lasten kehon kielessä vapautuneisuutena, välittävänä käyttäytymisenä ja ilona olla yhdessä. Tutkimusaineistosta tulee esiin myös se, että jokainen lapsi kokee itsensä merkitykselliseksi osaksi ryhmää. Esimerkiksi jokaisen lapsen oman toivelauluvuoro on merkityksellinen ja siitä puhutaan tärkeänä. *"Onko tänään mun vuoro toivoa?"* toistuu kysymyksenä monia kertoja.

Tutkimusaineistosta selviää, että pulmatilanteissa koko ryhmä osallistuu keskusteluihin, joissa on yhteinen pyrkimys löytää toimiva ratkaisu miten päästä tilanteesta eteenpäin. Ohjaaja kuuntelee ja arvostaa lasten mielipiteitä, mutta ryhmässä harjoitellaan myös lasten keskinäistä mielipiteiden kuuntelua ja arvostusta. Lasten keskinäinen kuuntelu ja arvostus paranee kevään kuluessa ja tulee esiin muun muassa pulmatilanteiden selvittelyissä, alkulaulun kuulumisissa sekä loppukeskusteluissa.

Tutkimusaineistosta nouse esiin havaintoja siitä, miten heikohkosti suomen kieltä

osaava lapsi pystyy liittymään ryhmän toimintaan musiikin avulla ilman puhuttua kieltä ja näin olemaan täysipainoisesti osa ryhmää. Tutkimusaineistosta käy ilmi, että MusaPedassa tapahtuu ohjaajan sekä välillä myös toisten lasten synkronoituminen lapsen soittoon. Ryhmässä kuunnellaan lasten aloitteita ja lapset saavat vaikuttaa asioihin jokaisella MusaPeda-kerralla. Tutkimusaineistosta nousee esiin vahvasti jokaisesta MusaPeda-kerrasta kiireetön, lempeä ja hyväksyvä ilmapiiri.

5.2.2 Itseilmaisu

Tutkimusaineistosta nousee esille, että oman mielipiteen ilmaisuun tulee rohkeutta MusaPeda-ryhmän aikana. Jokaisen kerran lopuksi lapset saavat kertoa, mikä on heidän mielestään ollut parasta kyseisellä kerralla ja miksi. Ensimmäisillä kerroilla osalla lapsista on vaikeuksia valita ja sanoa muiden edessä oma mielipiteensä tai toiveensa. Kevään edetessä lapset rohkaistuvat ja saavat varmuutta oman mielipiteensä kertomiseen sekä valintojen tekemiseen. Itseilmaisun kehittyminen on näin selkästi havaittavissa.

Tutkimusaineistosta tulee esiin, miten MusaPedassa työskennellään oma luovan ilmaisun parissa. Jokaisella MusaPeda-kerralla on joko tanssia, soittoa, laulua, improvisointia, oman laulun keksimistä tai useita näistä työskentelymuodoista. Oman laulun keksiminen on lapsille täysin uusi itseilmaisun muoto, joka kuitenkin kehittyy lopulta kaikkien suosikkitoiminnaksi kevään aikana. Tutkimusaineistosta selviää, että improvisointi soittimilla tuntuu lapsista ryhmän alkuvaiheessa melko hankalalta ja kaikki eivät uskalla kokeilla sitä. Ryhmässä edetään pienin askelin ja rohkeus ottaa oma paikkansa omalla vuorollaan ja kokeilla uusia ilmaisutapoja lisääntyy kevään aikana. MusaPedan edetessä uskallus ilmaista itseään soittamalla lisääntyy ja loppukeväästä on jo ihan normaali tilanne, että kaikki lapset improvisoivat vuorotellen muiden soittaessa esimerkiksi perussykettä säestyksenä. Itseilmaisu improvisoimalla vapautuu ryhmässä selvästi kevään aikana. Alun haparoivista pienistä äänistä päästään loppukevättä kohti rohkeampaan itseilmaisuun, monipuolisempaan äänenkäyttöön ja omien tunnelmien ja tunteiden tuomiseen improvisointiin.

Tutkimusaineistosta näkyy monta havaintoa ymmärretyksi tulemisesta ja sen suorasta

vaikutuksesta rohkeampaan itseilmaisuuksiin. Esimerkiksi, kun ohjaaja kärsivällisesti kuuntelee ja selvittää lapsen asian, hän rohkaistuu kertomaan lisää ja seuraavalla kerralla uskaltaa ilmaista itseään rohkeammin. Tutkimusaineistossa toistuu havainto, että kielteisen palautteen puuttuminen rohkaisee lasta ilmaisemaan itseään vapaammin.

5.2.3 Tunnetaidot

Tutkimusaineistosta nousee esiin monelaista tunnetaitokentelyä: tunteiden ilmaisua harjoitellaan MusaPedassa koko ajan. Tunteiden nimeämistä harjoitellaan tutkimusaineiston mukaan eniten alkulaulun kuulumisissa, jossa lapset tunnekorteista etsivät omia tunteitaan. Tunteiden säätelyä harjoitellaan pitkin matkaa. Eniten säätelyä harjoitellaan pettymyksissä, jos lapsi ei saanut haluamaansa soitinta tai neuvottelun jälkeen hänen ehdottamansa ajatus jätetään toteutettavaksi vasta seuraavalla kerralla. Usein näissä tilanteissa käytetään apuna tunnemittaria. Lapset oppivat kevään aikana itse hakemaan tunnemittarin tarvittaessa käyttöön. Tutkimusaineistosta käy ilmi, että MusaPedassa myös keskustellaan tunteista ja niitä käsitellään musiikin avulla improvisoinnissa, lauluissa, tanssissa sekä itse keksityissä lauluissa. Musiikillinen tekeminen auttaa pääsemään tunteista eteenpäin.

Tutkimusaineistosta selviää, että lapset edistyvät kevään aikana omien tunteidensa ilmaisussa. Myös muiden tunteita opitaan sietämään paremmin ja lapset jaksavat odottaa, kun jonkun toisen lapsen kiukkua tai harmia käsitellään. Muut lapset myös osallistuvat empaattisesti keskustellen toisten lasten tunnekuohuihin ja auttavat muita lapsia nimeämään tunteitaan. Tunteiden vuoristorata vähenee kevättä kohti. Alkuun ilmassa on jännitystä mutta melko pian kaikki lapset tulevat ryhmään rentoita, innokkaina ja motivoituneina.

5.2.4 Onnistumisen kokemukset

Lasten ilo onnistumisesta nousee esiin tutkimusaineiston jokaisesta MusaPeda-kerrasta. Onnistumisen iloa koetaan mm. soittamisen, laulamisen, improvisoinnin ja laulujen keksimisen jälkeen. Lapset iloitsevat aidosti onnistumisistaan ja myös sanallistavat niitä.

Tutkimusaineistosta käy ilmi, että pienryhmässä on mahdollista nostaa esiin jokaisen lapsen onnistumisen kokemukset ja antaa välitön palaute tai rohkaisu. Kehuminen, rohkaisu ja kannustus ovat läsnä jokaisella MusaPeda-kerralla. Tutkimusaineistosta nousee esille myös se, miten sinnikäs yrittäminen kannattaa ja lähellä luovuttamista ollut lapsi saakin kehumisen, rohkaisun ja kannustuksen avulla sen verran lisää tsemppiä, että onnistuu. Esimerkiksi rumpurytmejä harjoitellessa lapsilla on välillä haastavia tilanteita ja luovuttaminen on lähellä. Pienessä ryhmässä pystyy antamaan välittömästi rohkaisua ja suuri osa tällaisista tilanteista kääntyy onnistumisiksi nimenomaan välittömän palautteen ja kannustuksen avulla. Jos joku tehtävä tuntuu liian haastavalta, palataan kyseisen lapsen kanssa edelliseen onnistuneeseen tehtävään, jolloin päällimmäiseksi mieleen jää onnistumisen kokemus. Tutkimusaineistosta käy ilmi, että pienessä ryhmässä pystyy hyvin eriyttämään toimintaa lapsen taitotason, kinnostuksen ja keskittymiskyvyn mukaisesti.

Ohjaajan havainnoista käy ilmi, miten lasten ideoiden hyväksyminen ehdoitta tuo lapsille vahvan onnistumisen kokemuksen. Onnistumisen kokemus näkyy lasten ilmeissä, eleissä ja toisinaan myös sanoissa.

5.3 Tutkimustulosten yhteenveto

Tutkimustehtävät tässä tutkimuksessa olivat: 1. Lasten ajatukset MusaPeda-toiminnasta sekä 2. Ohjaajan havainnot MusaPeda-toiminnasta. Tutkimusaineiston kolmesta eri aineistosta kaksi ensimmäistä, hymynaamakyselyt ja haastattelut, vastaavat ensimmäiseen tutkimustehtävään kootusti näin: lasten mielestä MusaPedassa oppii ymmärtämään enemmän omista tunteista ja voi oppia mitä oma mieli haluaa. MusaPedassa on tosi kivaa ja siellä saa uusia kavereita. Lapset iloitsevat onnistumisen kokemuksistaan ja heidän mielestään aikuisella on heille enemmän aikaa MusaPedassa kuin isossa ryhmässä. Lasten olo parani jonkin verran MusaPedan aikana. Tutkimusaineiston kolmas osa, eli ohjaajan havainnot, vastaavat toiseen tutkimustehtävään kootusti näin: ohjaajan havainnot näyttävät sen, että MusaPedassa voi vahvistaa lasten osallisuuden kokemusta, harjoittaa lasten tunnetaitoja, tukea lasten itseilmaisua sekä antaa lapsille onnistumisen kokemuksia.

Hymynaamakyselyaineiston neljän kysymyksen yhteenvedona voi todeta, että lasten olo ja kokemus itsestä muuttui jonkin verran parempaan suuntaan MusaPedan aikana, mutta oli jo hyvä ennen MusaPedaa. Toisin sanoen lapset saavat onnistumisen kokemuksia omassa esiopetusryhmässään ja tulevat useimmiten hyväntuulisina MusaPeda-ryhmään. Tämän uskon edesauttavan sitä, että he työskentelevät MusaPeda-ryhmässä motivoituneesti ja keskittyneesti. Muutama vastaus muuttui huonommaksi MusaPedan aikana. Huonommaksi muuttuneet vastaukset selittänee se, että MusaPedassa käsitellään myös vaikeita tunteita ja tilanteita, jolloin oma olo voi tuntua heti tilanteen jälkeen huonommalta.

Lasten haastatteluaineistosta ja ohjaajan havainnointiaineistosta nousee kummastakin esiin hyvin samansuuntaisia asioita. Molemmissa aineistoissa osallisuuden kokemuksesta on paljon mainintoja. Myös tunnetyöskentely näyttää olevan sekä lasten että ohjaajan näkökulmasta tärkeä osa MusaPeda-ryhmän toimintaa. Onnistumisen kokemusten tärkeys näyttäytyy myös molemmissa aineistoissa keskeisenä asiana.

Koko tutkimusaineiston nojalla näyttää siltä, että MusaPeda on lapsia motivoiva menetelmä jonka avulla voi työskennellä erityisesti tunnetaitojen ja osallisuuden kokemuksen parantamiseksi.

6 Pohdinta

Tässä luvussa tarkastelen tutkimustuloksia ja teen niistä johtopäätöksiä. Pohdin lisäksi tutkimusprosessia sekä tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta. Lopuksi kokoan yhteen tästä tutkimuksesta heränneitä kysymyksiä ja ajatuksiani.

6.1 Tutkimustuloksista

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin esikouluikäisten lasten ajatuksia ja ohjaajan havaintoja MusaPeda-toiminnasta espoolaisessa päiväkodissa. Tutkimuksessa pääsi kuuluviin sekä lasten ääni että ohjaajan näkökulma. Tutkimuksessani selvitettiin, millaisten asioiden äärellä tässä MusaPeda-ryhmässä toimittiin ja millaista edistymistä niissä asioissa tapahtui.

Tutkimuksessani tuli esille MusaPeda-toiminnan monia positiivisia vaikutuksia. Lasten näkökulmasta tutkimukseni osoitti, että lapset kokevat MusaPeda-toiminnan hauskana, tärkeänä ja merkityksellisenä. He oppivat MusaPedassa uusia asioita, saivat onnistumisen kokemuksia sekä aikuisen arvostavaa aikaa ja huomiota. He saivat uusia ystäviä sekä kokemuksen hyvästä yhteishengestä ryhmässä. Lasten olo parani jonkin verran MusaPeda-ryhmien aikana ja lasten kokemus itsestään "hyvänä tyyppinä" vahvistui hiukan. Hymynaamakyselyiden neljän kysymyksen vastaukset muuttuivat melko vähän MusaPedan aikana. Kuitenkin merkillepantavaa on, että jokaisen kysymyksen vastaukset muuttuivat samaan eli positiiviseen suuntaan, mikä vahvistaa tuloksen uskottavuutta ja luotettavuutta.

Ohjaajan näkökulmasta tutkimukseni osoitti, että MusaPeda-toiminta on hyvä menetelmä työskennellä lasten osallisuuden kokemuksen, itseilmaisun tukemisen ja tunnetaitojen parissa sekä antaa lapsille onnistumisen kokemuksia sekä aikuisen henkilökohtaista ja arvostavaa läsnäoloa. Tutkimuksessa kävi ilmi, että lapset edistyivät näissä esille nousseissa asioissa. Tämä on tutkimustuloksena merkittävä, koska nämä taidot ovat keskeisiä kuten varhaiskasvatussuunnitelmassakin todetaan: *"Lapset oppivat parhaiten voidessaan hyvin ja kokiessaan olonsa turvalliseksi. Myönteiset tunnekokemukset ja vuorovaikutussuhteet edistävät oppimista."*

Vertaisryhmä ja kokemus yhteisöön kuulumisesta ovat lapsen oppimisen ja osallisuuden kannalta keskeisiä". (Varhaiskasvatussuunnitelma 2019).

Tutkimustuloksissa nousi esiin myös hyväksyvä läsnäolo, henkillökohtainen, arvostava sekä kiireetön kohtaaminen ja aito nähdäksi ja kuulluksi tuleminen. Kaikki nämä mainitut asiat ovat erittäin keskeisiä lapsen tasapainoisen kehityksen kannalta. Varhaiskasvatussuunnitelmassa todetaan näin: *"Vuorovaikutustaitojen kehittymisen kannalta lasten kokemukset kuulluksi tulemisesta ja siitä, että heidän aloitteisiinsa vastataan, ovat tärkeitä."* (Varhaiskasvatussuunnitelma 2019). MusaPedassa ollaan siis sekä lapsen kasvun ja kehityksen kannalta erittäin keskeisten asioiden sekä myös varhaiskasvatuksen tavoitteiden äärellä.

Oli mielestäni yllättävää, miten sitoutuneita ja motivoituneita lapset olivat alusta alkaen MusaPeda-toimintaan. Itse arvelen, että syynä ovat ainakin musiikin motivoiva vaikutus, pienryhmän mukavuus verrattuna isoon ryhmään, syntynyt ryhmähenki ja osallisuuden kokemus sekä aikuiselta saatu huomio ja sensitiivinen läsnäolo.

Tutkimustuloksissa huomion arvoista on myös pienryhmän hyödyt. Sekä ohjaaja, että lapset totesivat siinä olevan monia hyviä puolia. Ohjaaja havainnot ovat samankaltaisia kuin MusaPedan pilottivaiheen tutkimuksessa, jossa myös tuli esiin, että yksilöllinen huomioiminen ja lasten tarpeiden havainnointi onnistuu paremmin pienryhmässä, ja lasten on helpompi keskittyä toimintaan pienemmässä ryhmässä. (Widen 2017, 25).

MusaPeda-toimintamalli on tämän tutkimuksen perusteella hyvä ja toimiva musiikillinen menetelmä, jolla näyttäisi olevan varhaiskasvatuksessa monipuolisia mahdollisuuksia tukea lasta kasvun ja kehityksen kannalta merkittävässä asioissa.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettiset lähtökohdat

Tutkimuksessani eettisyys huomioidaan koko tutkimusprosessin ajan. En paljasta tutkittavien lasten nimiä tai muita tunnistetietoja. Myöskään tutkimuksessa kyseessä olevan päiväkodin nimeä ei tuoda esiin. Sen sijaan kaupunki, missä tutkimus tehtiin mainitaan nimeltä, koska Espoossa on noin 3000 esikoululaista, joten lasten

tunnistaminen tämän tutkimuksen perusteella on lähes mahdotonta. Lapset osallistuivat tutkimukseen vapaaehtoisesti ja heidän vanhemmiltaan kysyttiin tutkimuslupa. Tutkimus toteutettiin lapsille tutussa ympäristössä ja tutkijan suhtautessa tutkimukseen osallistuviin lapsiin kunnioittaen. Kirjallinen tutkimuslupa kysyttiin myös Espoon kaupungilta ja suulliset luvat varhaiskasvatusyksikön johtajalta sekä MusaPeda-projektin työntekijältä.

Suoritin tutkimuksen hyvien tutkimuseettisten periaatteiden mukaisesti. Tutkimusaineistoni koostui monesta eri osasta. Hymynaamakyselystä olisi kannattanut tehdä pilotointi lasten kanssa, jossa olisi voinut etukäteen varmistaa kyselyn toimivuus. Hymynaamakyselyiden haaste olikin siinä, että ei voi tietää tarkalleen, mitä lapset ajattelivat vastatessaan, miten he ymmärsivät kysymykset tai jaksoivatko he juuri vastaushetkellä keskittyä riittävästi ajattelemaan niin, että vastasivat rehellisesti omien tuntemustensa mukaan. Toisaalta, olin järjestänyt kyselytilanteet toimiviksi ja tilanteet antoivat lapsille mahdollisuuden vastata rehellisesti. Kyselyiden analysoinnin tein tarkasti ja luotettavasti.

Lasten videoavusteisissa haastatteluissa katsoin yhdessä lasten kanssa MusaPeda-videot keskustelevalle otteella. Tilanne on strukturoimaton ja lapsilähtöinen, etenimme lasten kiinnostusten kohteiden mukaan keskustellen. Lasten haastattelujen tekeminen oli erittäin haastavaa. En ollut ajatellut riittävästi etukäteen, kuinka paljon lapsen tapa tarkastella tutkimusaineistoa ja kertoa siitä eroaa aikuisten tavasta kertoa asioista loogisemmin. Lapsilähtöisen aineiston analysointi on vaativaa ja tutkijalla pitäisi olla kykyä tulkita aineistoa monikerroksisesti. (Clark 2011, 179.) Lapset keskittyivät haastattelussa hyvin paljon tutkimuksen kannalta epäolennaisuuksiin, eivätkä meinanneet pysyä asian äärellä. Tämä on uskoakseni jonkin verran kaventanut haastatteluiden tuloksia. Toisaalta, olin valinnut juuri nämä kyseiset lapset haastateltaviksi sen perusteella, että he olivat riittävän kyvykkäitä kertomaan kokemistaan asioista. Nyt ajattelen, että olisi ollut hyvä tehdä lasten haastattelut esimerkiksi kolmella eri kerralla tilannesidonnaisuuksien välttämiseksi. Tutkimuksen luotettavuutta olisi voinut lisätä tarkempi perhetyminen lapsilähtöisen videoavusteisen haastattelun tekemiseen. Ehkä silloin haastattelijana olisin osannut hyödyntää

paremmin lasten potentiaalini haastateltavina. Haastattelujen eettisyyttä ja luottavuutta lisäsi haastattelijan arvostava suhtautuminen haastateltaviin.

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta lisää se, että tutkimusprosessin jokainen vaihe on kuvattu totuudenmukaisesti ja huolellisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 163-165.) Olen kuvannut tutkimukseni lähtökohdat ja kulun selkeästi luvussa 4. Mielestäni tutkimukseni validiteetti on hyvä, koska tutkimukseni kuvaa sitä, mitä sen oli tarkoituskin kuvata, eli MusaPeda-menetelmän käyttöä lasten ja ohjaajan näkökulmasta. Tutkimuksen reliabiliteetti on laadulliselle tutkimukselle tyypillinen: jossain toisessa ajankohdassa tai paikassa toteutettuna sekä aineisto että sen analyysi voisivat tuoda erilaisia tutkimustuloksia. (Clark 2011, 183.)

Tutkimusaineistossani oli kolme eri aineistoa. Tämä oli tietoinen päätös, koska halusin tutkia sekä lasten että ohjaajan näkökulmaa ja saada siten monipuolisempaa tietoa. Tämä niin sanottu tutkimuksen triangulatiivisuus parantaa osaltaan tutkimuksen luotettavuutta: vaikka otos on pieni, sitä tutkitaan monesta eri näkökulmasta. (Eskola & Suoranta 1998, 69-70.)

Tutkimuksen luotettavuutta lisää se, että olin perehtynyt etukäteen MusaPeda-toimintamallin käyttöön ja myös toteuttanut sitä muutamien kuukausien ajan ennen tutkimuksen alkamista. Haasteena tutkimuksessa oli se, että olin itse samanaikaisesti sekä MusaPeda-ryhmän ohjaaja että tutkija. Uskoakseni tämä ei kuitenkaan vaikuttanut tutkimuksen kulkuun ainakaan negatiivisesti, sen sijaan lapsiin kohdistuvassa tutkimuksissa tuttu tutkija saattaa helpommin päästä pintaa syvemmälle, kuin jos tutkijana olisi vieras aikuinen.

Tutkimukseni aineiston kerääminen tapahtui 15 MusaPeda-toimintahetken aikana. Tämä on laadullisessa tutkimuksessa huomattava määrä ja lisää tutkimuksen luotettavuutta. Kahden MusaPeda-kerran videointi ja niiden videoiden käyttö lisäsi tutkimuksen luotettavuutta verrattuna siihen, että olisin haastatellut lapsia pelkästään heidän omien muistojensa varassa.

Tutkimuksen luonne oli puoliksi lapsilähtöinen ja puoliksi omiin havainnointimuistiinpanoihin keskittyvä kvalitatiivinen tutkimus, jossa käytetään hymynaamakyselyitä laajemman tiedon saamiseksi. Tutkimukseni koski vain pientä neljän lapsen ryhmää, joten oli relevanttia keskittyä tutkimuksessa juuri kyseessä olevien lasten ja tutkimuskysymysten kannalta olennaisiin asioihin. Pieni otanta ei tehnyt tutkimuksestani yleistettävää mutta se antoi mahdollisuuden asian syvempään tarkasteluun.

Kaikki tutkimusaineisto hävitetään tutkimuksen jälkeen. Olen vaitiolovelvollinen Musa-Pedaryhmän sisällöstä ja kaikista tutkimukseen liittyvistä asioista.

6.3 Lopuksi

Tässä tutkimuksessa MusaPeda-toiminta näyttäytyi toimivana varhaiskasvatuksen menetelmänä, jossa tutkimusryhmän tarpeista nousi esiin osallisuus, itseilmaisu, onnistumisen kokemukset ja tunnetaidot. Nämä asiat olivat näiden lasten kannalta keskeisiä ja ne nousivat juuri heidän tarpeistaan. Nämä esille nousseet asiat löytyvät myös varhaiskasvatussuunnitelmasta eli ne ovat keskeisiä lapsen kasvun ja kehityksen tukemisessa.

Olen kuullut varhaiskasvatuksen kentältä palautetta, että MusaPeda-toiminta olisi sopivaa vain pienemmille lapsille. Tämä tutkimus osoitti, että MusaPeda-toiminnalla on paljon annettavaa myös eskari-ikäisille, toki ikätasoisesti soveltaen. Olen sitä mieltä, että musiikin motivoiva vaikutus tulee erityisesti esiin nimenomaan eskari-ikäisten ja sitä vanhempien lasten kanssa.

Tämä tutkimus keskittyi siihen, mitä MusaPeda-ryhmän aikana tapahtuu. Tärkeää olisi tutkia myös sitä, siirtyvätkö MusaPedassa opitut asiat lasten arkeen. Jatkotutkimusaiheena olisi mielenkiintoista selvittää onko MusaPedassa toteutuneilla ja opituilla lapsen kehitystä tukevilla asioilla siirtovaikutusta lasten arkeen ja vaikutusta lasten toimintaan omassa isossa ryhmässään? Olisi myös mielenkiintoista toteuttaa pitkittäistutkimus liittyen koulumenestykseen tai kouluikäisten sosiaalisiin taitoihin. Miksipä ei vaikka jopa nuoruvaiheeseen asti. Tämä pohdinta saa minut ajattelemaan, kuinka paljon helpompaa onkaan toteuttaa varhaista puuttumista ja

ennaltaehkäisevää työtä kuin yrittää auttaa lasta tai nuorta, joka on jo pahoissa ongelmissa. Ja juuri tätä MusaPeda erityisesti on, varhaista puuttumista ja ennaltaehkäisevää toimintaa. Pienessä ryhmässä pystyy myös havainnoimaan tarkemmin jokaista lasta erikseen, kenellä on minkäkinlaista tuen tarvetta.

Tutkimukseni tekeminen herätti pohtimaan miten saada vakuutettua varhaiskasvatuksen henkilöstö MusaPedan käytöstä. MusaPeda-koulutusten jälkeen kuulin palautetta "ei mitään uutta" tai "sehän oli ihan tavallista". Pohdin, auttaisiko yhdessä tekeminen pilottikokeilun tapaan näkemään MusaPedan ytimeen? Tai olisikohan esimerkiksi musiikin hyvien vaikutusten tutkimustulosten esittelyllä sellainen voima, mikä saisi aikaan motivaatiota lisäävää vaikutusta? Tai olisiko hyvä keskittää projektin tuki laajentamisen sijaan sen varmistamiseen, että ihan jokaisessa jo mukanaolevissa vaka-yksiköissä toiminta lähtisi todellisesti käyntiin? Toisaalta ymmärrän myös erittäin hyvin sen, että varhaiskasvatuksessa ei ole tällä hetkellä yhtään ylimääräisiä voimavaroja perehetyä uusiin toimintamalleihin, kun arki valitettavasti on monissa yksiköissä lähinnä arjesta selviytymistä. Itse omasta kokemuksesta käsin tiedän, että MusaPeda-toiminnan juurruttaminen osaksi varhaiskasvatusryhmän toimintaa vaati koko tiimin sitoutumisen sekä yhteisen päätöksen, jotta MusaPeda-toiminta ei jää arjen kiireen jalkoihin. Toisaalta, MusaPedan on tarkoitus olla matalan kynnyksen toimintaa, sen pystyy ottamaan käyttöön projektin valmiilla materiaaleilla ja muutamilla soittimilla. Valmistelutyöhön menee aikaa lähinnä ensimmäistä kertaa varten, sen jälkeen kaikki tarvittavat välineet voi säilyttää yhdessä korissa, jonka voi napata mukaan ilman valmistelua.

Tämän tutkimuksen tutkimustuloksissa ei tullut esiin juuri mitään negatiivista, vaan koko tutkimus vaikuttaa olevan yhtä MusaPedan voittokulkua. Jokainen lapsiryhmää ohjannut kuitenkin tietää, miten paljon lapsiryhmissä sattuu ja taphtuu. Tässä tutkimuksessa keskityttiin tuomaan esiin asioita, joita käsiteltiin MusaPeda-ryhmässä ja tutkimuksen laajuus huomioiden ei ollut tarkoituksenmukaista avata tarkemmin tapahtumien kulkua tai sisältöä. Tutkimukseni kokonaisuudesta päätellen voi kuitenkin todeta, että MusaPeda-toiminta kannattaa joka tapauksessa: vaikka mitään sinänsä erityistä tai näkyvää ei (heti) tapahtuisikaan niin musiikki jo itsessään tekee tehtävänsä ja antaa vahvaa pohjaa lasten oppimisen edellytyksille.

Päädyin tekemään tutkimuksen omalle työpaikalleni osittain myös siksi, että musiikin terapeutisempi puoli tulisi tutummaksi Espoon varhaiskasvatuksessa. Musa-peda pienryhmäryhmätoiminnalla on tietyiltä osin kosketuspintaa musiikkiterapiaan siinä, että musiikkia käytetään välineenä yksilöllisten (tai ryhmän) tavoitteiden saavuttamiseksi. Olisi kiinnostavaa saada Espoon varhaiskasvatuksen puolelle enemmän tietoa ja kokemusta musiikkiterapiasta. Espoon kouluissa toimii muutama musiikkiterapeutti, mutta varhaiskasvatuksen puolella ei yhtään, vaikka tarve esimerkiksi niiden asioiden tukemiseen, joita MusaPedassa käsiteltiin ja harjoiteltiin on ilmeinen.

Lähteet

Beatriz, I. (2016). Music in the early years: Pathways into the social world. Haettu osoitteesta <https://journals-sagepub-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1177/>

Bojner, E. & Bojner-Horwitz, G. (2005) Mielihyvää musiikista. (suom. S. Salonen.) Vantaa: WSOY.

Clark, C. D. (2011). In A Younger Voice: Doing Child-Centered Qualitative Research. Child Development In Cultural Context. New York: Oxford University Press.

Degé, F. & Schwarzer, G. (2011). The effect of a music program on phonological awareness in preschoolers. *Frontiers in Psychology*, 2(124). Haettu osoitteesta <http://journal.frontiersin.org/article/10.3389/fpsyg.2011.00124/full>

Dockett, S. & Perry, B. (2007). Trusting children's account in research. *Journal of Early Childhood Research*, 5(1), 47–63.

Eduespoo.fi, Kieltä ja osallisuutta musiikin avulla. (26.10.2021) Haettu osoitteesta <https://sites.google.com/eduespoo.fi/suvankehittamishankkeet/musapeda?authuser=0>

Eerola Tuomas 2011. Musiikki yhteishengen nostattajana. Haettu osoitteesta <https://musiikkipsykologia.wordpress.com/2011/09/22/musiikki-yhteishengen-nostattajana/>

Eskola, J. & Suoranta, J. (1998). Johadatus kvalitatiiviseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Flaugnacco, E., Lopez, L., Terribili, C., Montico, M., Zoia, S., Schön, D. (2015). Music Training Increases Phonological Awareness and Reading Skills in Developmental Dyslexia: A Randomized Control Trial. Haettu osoitteesta <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26407242/>.

Halme, K. & Vataja, A. (2011). Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Huhtinen-Hildén, L. (2012). Kohti sensitiivistä musiikin opettamista. Ammattitaidon ja opettajuuden rakentumisen polkuja. Jyväskylä studies in humanities 180. Jyväskylän yliopisto.

Huhtinen-Hildén, L. (2019). Varhaiskasvatus luovuuden taikapiirissä. Teoksessa L. Huhtinen-Hilden & M. Lamppu (toim.) Sukkasäkkisoittimia ja spontaania kurarumbaa – Luovaa toimintaa varhaiskasvatuksessa. (s. 7-13.) Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisu. Niini & co Oy: Helsinki.

Huhtinen-Hilden, L. (2017). Elävänä Hetkessä. Teoksessa A. Linberg-Piiroinen & I. Ruokonen (toim.) Musiikki varhaiskasvatuksessa -käsikirja. (s.389-407.) Classicus Oy. Tallinna.

Huotilainen, M. & Putkinen, V. (2008). Musiikkiharrastus vaikuttaa voimakkaasti lapsen aivotoimintaan. Musiikki 3–4/2008, 204–217.

Huotilainen, M. (2009). Musiikki ja oppiminen aivotutkimuksen valossa. Teoksessa Taide ja taito - kiinni elämässä, (s. 40–48). Opetushallitus. Haettu osoitteesta http://studyguidefinland.fi/download/49220_taide_ja_taito.pdf

Jaschke, A., Honing, H. & Scherder, E. (2018). Longitudinal Analysis of Music Education on Executive Functions in Primary School Children. *Frontiers in neuroscience*.

Juuti A. & Puusa A. (2020.) Toimintatutkimus. Sekä toimintaa että tutkimusta. A. Puusa & P. Juuti (toim.) Teoksessa Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät (s. 544-638.) Gaudeamus Oy.

Kirschner, S. & Tomasello M. (2010) Joint music making promotes prosocial behavior in 4-year-old children. *Evolution and Human Behavior* 31 (2010) 354–364. Haettu osoitteesta https://www.eva.mpg.de/documents/Elsevier/Kirschner_Joint_EvolHumBeh_2010_1552719.pdf

Koelsch, S. & Siebel, W. (2005) Towards a neural basis of music perception. Haettu osoitteesta <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16271503/>

Koelsch, S. & Stegemann, T. (2012). The brain and positive biological effects in healthy and clinical populations. In R. A. R. MacDonald, G. Kreutz, & L. Mitchell (Eds.), *Music, health, and wellbeing* (pp. 436–456). Oxford University Press. Haettu osoitteesta <https://psycnet.apa.org/record/2012-17779-029>

Larsen, D., Flesaker, K., & Stege, R. (2008). Qualitative interviewing using Interpersonal Process Recall: Investigating internal experiences during professional-client interactions. *International Journal of Qualitative Methods*, 7(1), 18–37. Haettu osoitteesta <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/160940690800700102>

Lindeberg-Piironen A & Ruokonen I. 2017. Musiikki ja Me. Teoksessa A. Linberg-Piironen & I. Ruokonen (toim.) Musiikki varhaiskasvatuksessa -käsikirja. (s.13-27.) Classicus Oy. Tallinna.

Linnavalli T., Putkinen V., Lipsanen, J., Huotilainen, M. & Tervaniemi M. 2018. Music playschool enhances children's linguistic skills.

MusaPeda perehdytysmateriaali 2021. Positiivisen diskriminaation –hanke. Sanna Nieminen, projektisuunnittelija Espoon kaupunki.

Musiikkipilotin helmiä 2017. Tukea tarvitsevien lasten ja monikulttuuristen lasten kohtaaminen musiikkipedagogiikan keinoin. Esite Espoon kaupungin Kirstin päiväkodissa tehdystä MusaPeda-pilotista.

Patel, A. (2008). *Music, Language and the Brain*. Oxford University Press.

Rabinovich, T-C., Cross, I. Burnard P. (2012). Long-term musical group interaction has a positive influence on empathy in children. Haettu osoitteesta <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0305735612440609>

Rabinowitch, T-C. & Meltzoff, A. (2017). Synchronized movement experience enhances peer cooperation in preschool children. Haettu osoitteesta <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28412556/>

Ruokonen, I. (2009). Musiikillista oppimisympäristöä luomaan. Teoksessa I. Ruokonen, S. Rusanen, A-L. Välimäki (toim.) Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa. Haettu osoitteesta <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80314/3ade1cb7-b61e-4c73-b0a8-b0305b3f927b.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Ruokonen, I. (2011). Musiikin monet kielet. Teoksessa M. Nurmilaakso & A-L. Välimäki (toim.) Lapsi ja kieli, kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa, (s. 62–69). Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos. Haettu osoitteesta <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80046/d9e0eb99-ef75-4704-a185-14aa8cbf9366.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (VIITTA Ruokonen 2011)

Saarikallio, S. & Erkkilä, J. (2007). The Role of Music in Adolescents' Mood Regulation. *Psychology of Music*, 35 (1), 88-109.

Saarikallio, S. (2020). Luentomuistiinpanot 16.5.2020 HaMK.

Sainio, T., Pajulahti R. & Sajaniemi, N. (2020). Näin tuet lapsen itsesäätelyä. Hyvinvoinnin pedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa. PS-kustannus: Jyväskylä.

Seppänen E., Tarvonen L. & Linberg-Piiroinen A. (2017.) Musiikkiliikunta. Teoksessa A. Linberg-Piiroinen & I. Ruokonen (toim.) Musiikki varhaiskasvatuksessa -käsikirja. (s.273-304.) Classicus Oy. Tallinna.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. VASU. (2019). Opetushallitus. Haettu osoitteesta

<https://static.espoo.fi/cdn/ff/AfvFiVEEuSgwmztlpkDH3V28LuekhTX1J97d1EGPCg/1622045029/public/2021-05/Varhaiskasvatussuunnitelma%202019%20netti%20%283%29.pdf>

Widen, M. (2017) Musiikkikasvatus suomi toisena kielenä -opetuksen tukena varhaiskasvatuksessa. (kandidaatin tutkielma, Helsingin yliopisto).

Williams K. E., Barrett M. S., Welch G. F., Abada V., Broughton M. (2014). Associations between early shared music activities in the home and later child outcomes: Findings from the Longitudinal Study of Australian Children. *Early*

Childhood Research Quarterly 31 (2015) 113-124.

Winters, K. L. & Griffin, S. (2014). Singing is a Celebration of Language: Using Music to Enhance Young Children's Vocabularies. *Language and Literacy*, 16(3), 78–91.

Haastattelu:

Nieminen, Sanna, projektityöntekijä MusaPeda-hanke, Espoo. Sähköpostihaastattelu 25.10.2021, haastattelijana Essi Suontama. Dokumentti kirjoittajan hallussa.